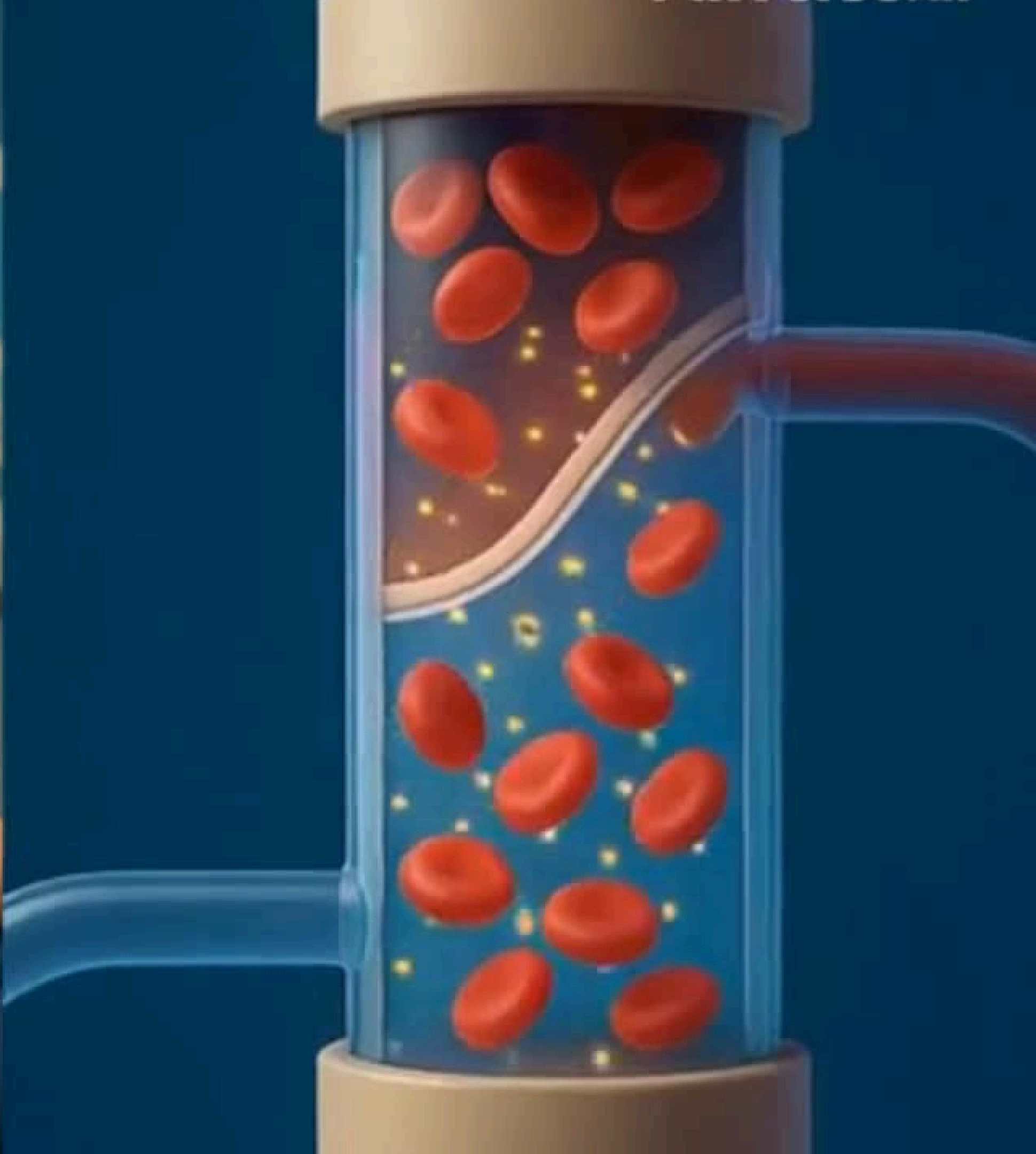
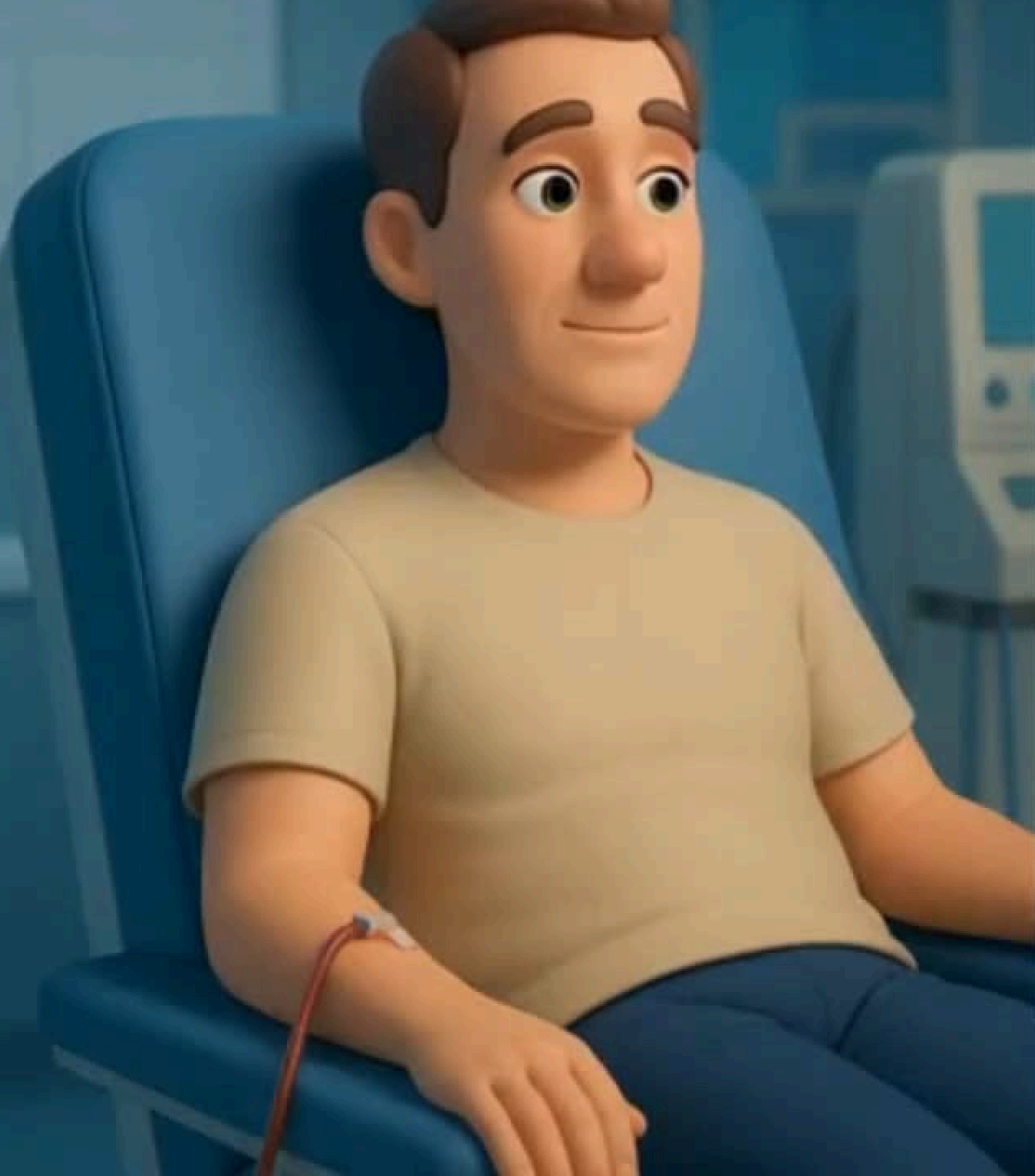
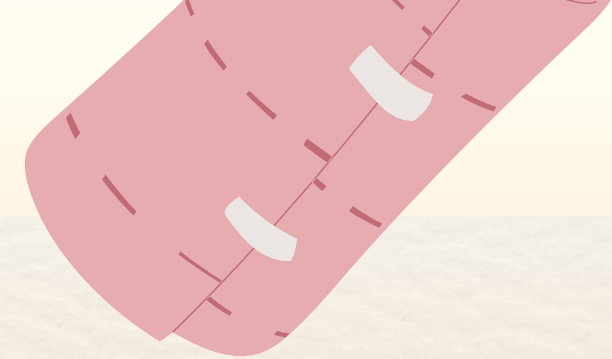

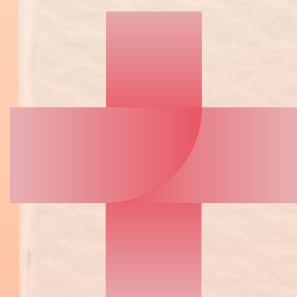
Диализ әсерінің себептері. Диализ әдістері: перитонеальды, гемодиализ БЖБ №3

10.1.5.3 - диализ механизмін түсіндіру;

Сабақ мақсаттары

- Диализдің мәнін және оның ағзадағы уытты заттарды шығару механизмін түсіндіреді;
- Гемодиализ және перитонеальды диализ әдістерінің принциптерін сипаттап, олардың айырмашылығы мен қолданылу жағдайларын ажыратады;
- Диализдің қажетті болу себептерін нақты мысалдар арқылы талдайды;

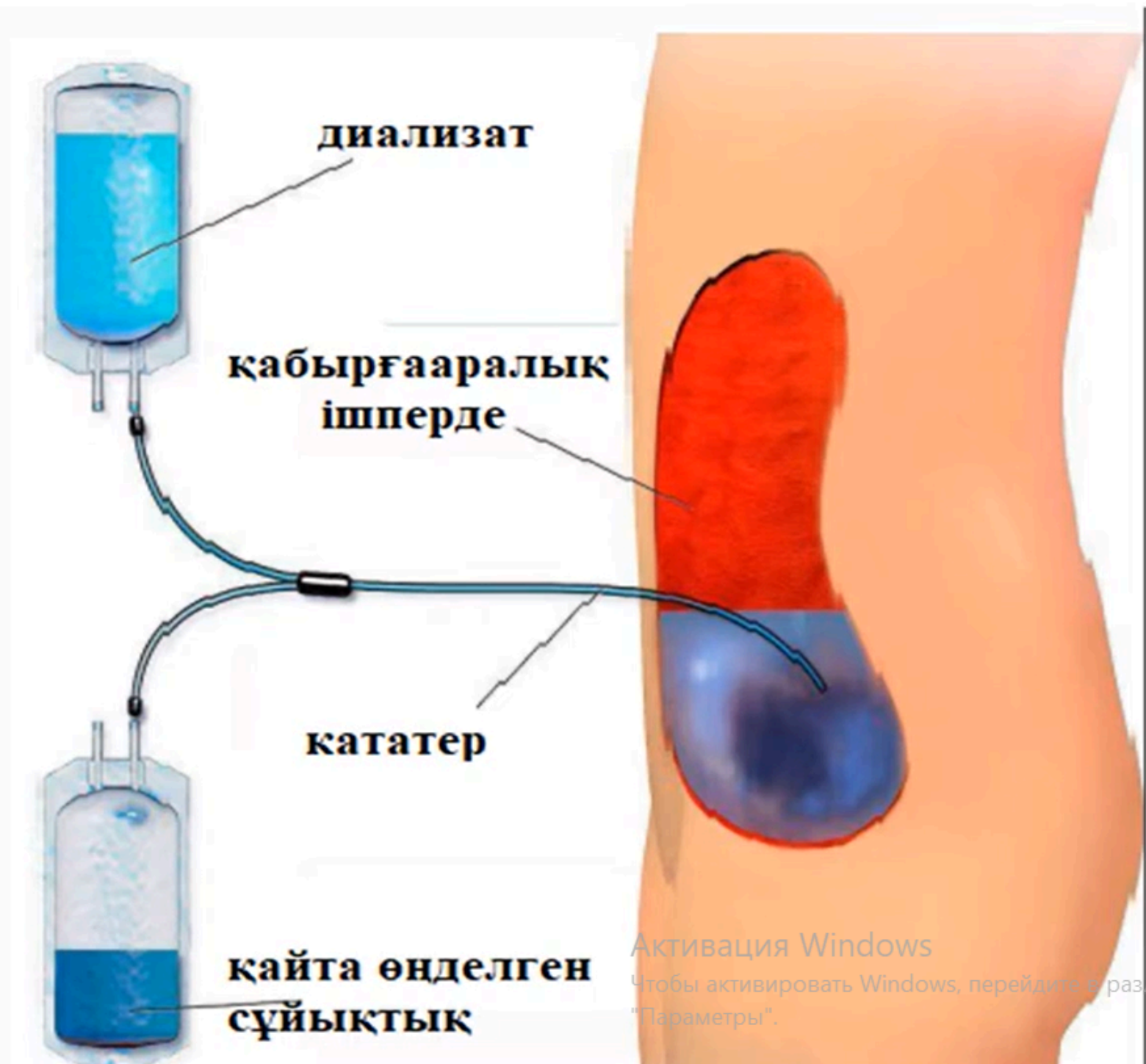
Диализ ұғымына түсініктеме

- Диализ –қанды арнайы аппарат арқылы сүзіп, тазартатын ем, бүйрек жеткіліксіздігі бар адамдарды емдеуде қолданылатын аппарат.
- Диализдің екі түрі бар: гемодиализ және перитонеальді диализ, екеуі де бүйректің қалыпты жұмысын орындайды, қандағы қалдықтар мен артық сұйықтықты сүзеді.

Перитонеальды әдіс:

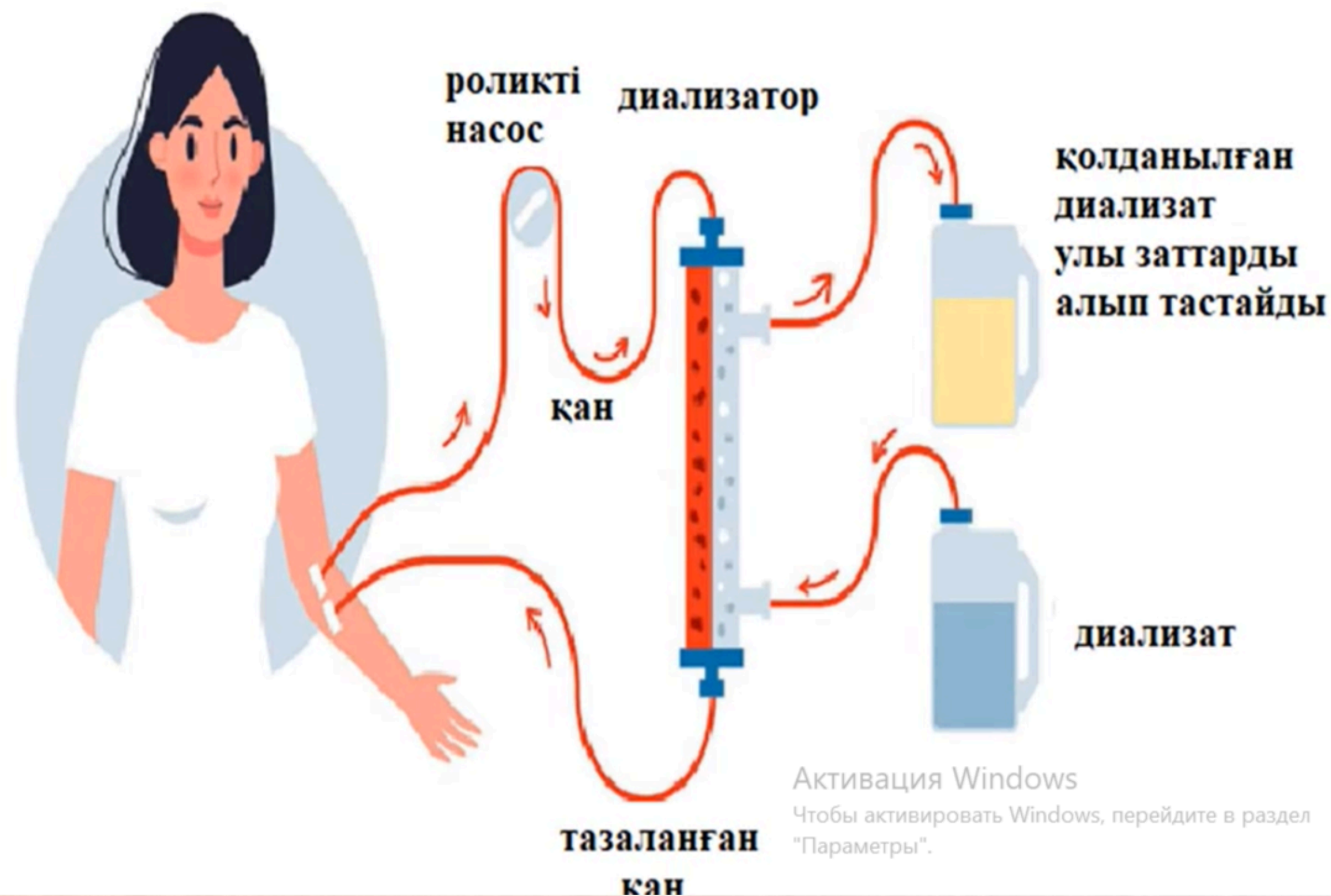
- Перитонеальді диализ кезінде іштің шырышты қабатындағы (перитонеум) кішкентай қан тамырлары диализ ерітіндісінің көмегімен қанды сүзеді.

Бұл ерітінді суды, тұзды және басқа қоспаларды қамтитын тазартқыш сұйықтықтың бір түрі болып табылады.

Гемодиализді әдіс:

- Гемодиализ арқылы аппарат сіздің денеңізден қанды алып тастап, оны диализатор (жасанды бүйрек) арқылы сүзеді және тазартылған қанды денеңізге қайтарады. Бұл 3-5 сағаттық процесс аптасына үш рет ауруханада немесе диализ орталығында өтуі мүмкін.

Тапсырма 1. Жұптық жұмыс

1) Жұбыңмен бірге төмендегі сұрақтарға қысқа түсіндірме дайындаңдар:

- Диализдің негізгі принципі неге негізделген?
- Диализаторда қандай процесс жүреді?
- Қандай жағдайда диализ жасалады?

Жауаптарыңды 3 қадаммен түсіндіріңдер:

Қадам 1: Диффузия →

Қадам 2: Жартылай өткізгіш мембрана арқылы уытты заттардың бөлінуі →

Қадам 3: Қанның тазартылуы

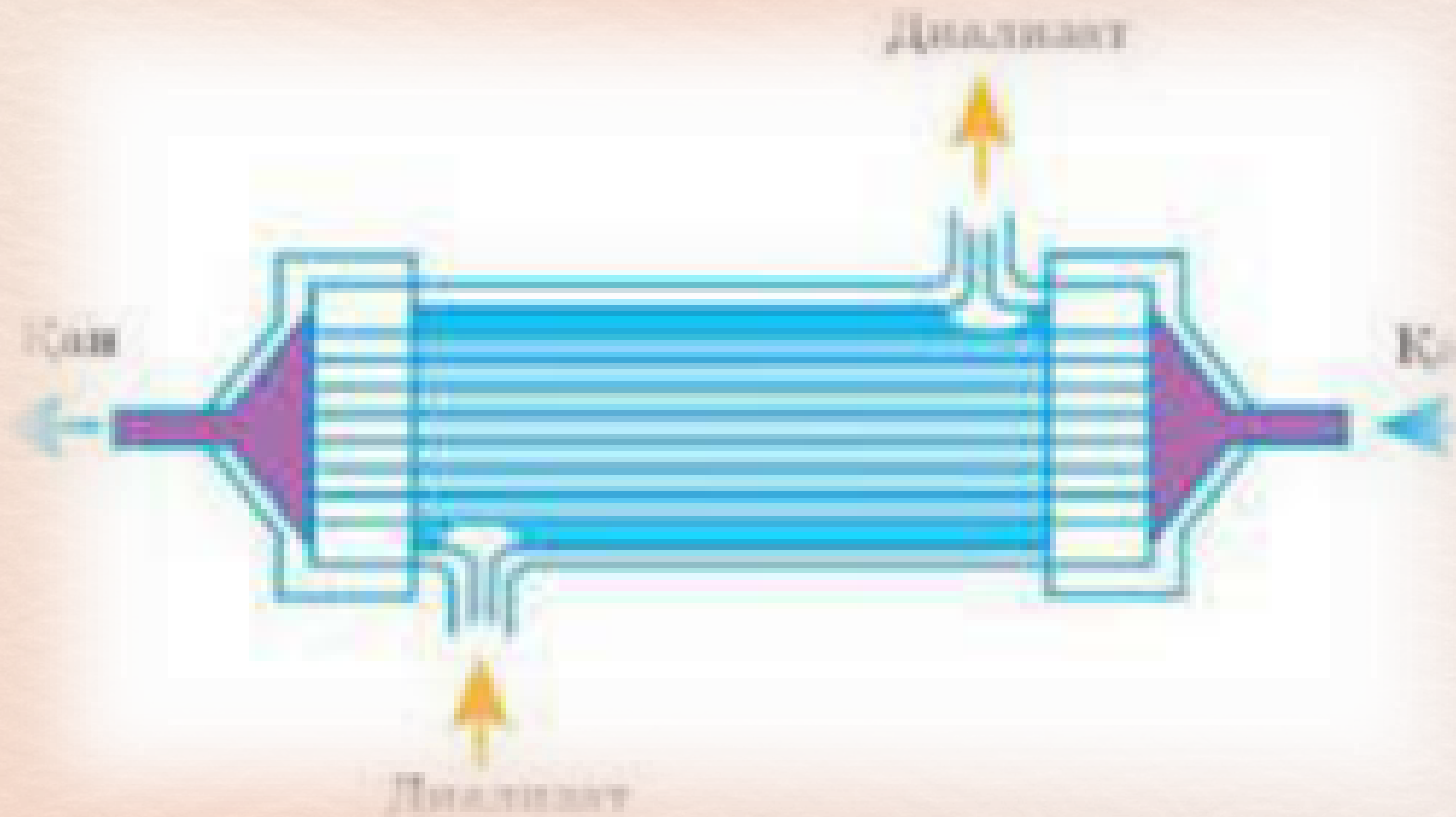
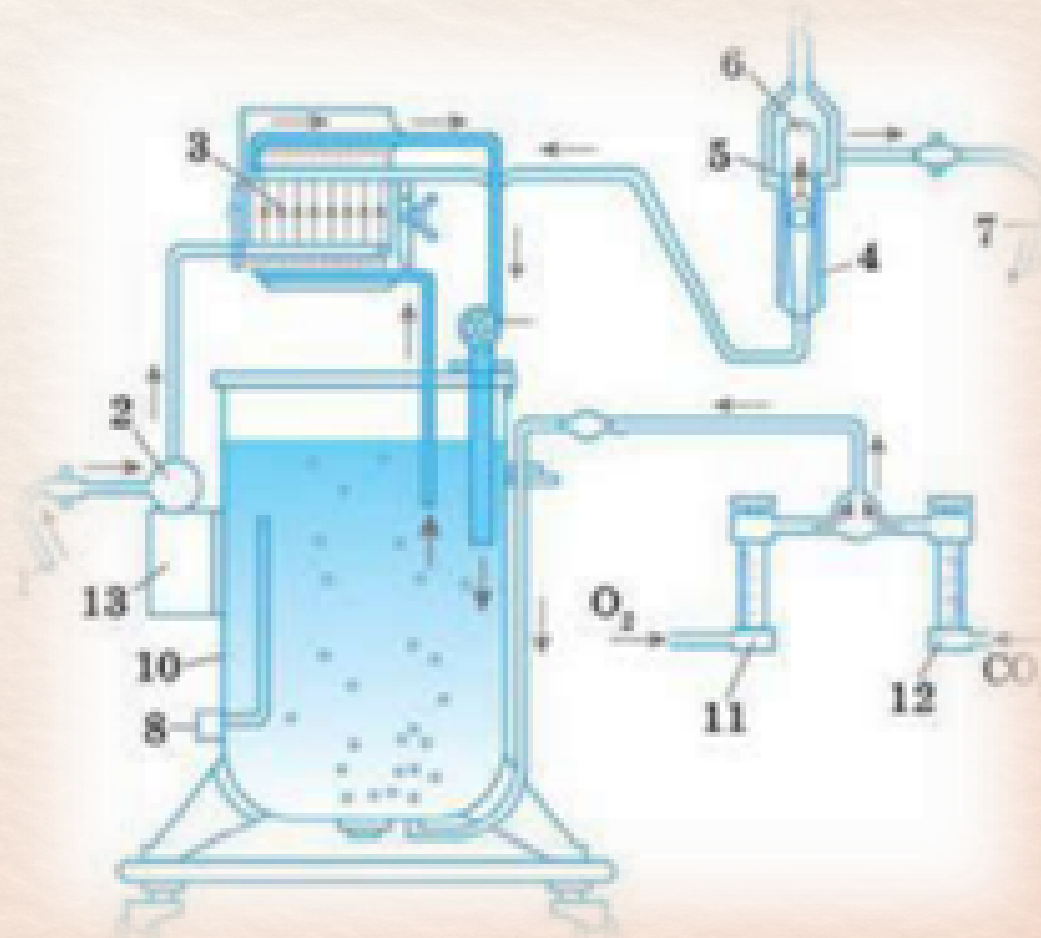
2) «Аппаратты оқып түсіндір» Жұптық диаграмма жұмысы

Диализ аппаратының құрылымын жұппен талдаңдар:

- Қанның кіру және шығу жолын анықта
- Диализдік ерітінді қандай рөл атқаратынын түсіндір
- Мембрана арқылы қандай заттар өтеді немесе өтпейді?

3) Қорытындыды 3 бөлікте көрсет:

- Қан жолы
- Ерітіндімен алмасу аймағы
- Уытты заттардың шығуы

Дескрипторлар:

- 1) Диализдің принципін дұрыс түсіндіреді – 1 балл;
- 2) Жартылай өткізгіш мембрананың рөлін дұрыс атайды – 1 балл;
- 3) Қан қозғалысының бағытын дұрыс көрсетеді – 1 балл;
- 4) Уытты заттардың диффузия арқылы алынатынын түсіндіреді – 1 балл;

Тапсырма 2. Жеке жұмыс

Функционалдық сауаттылық тапсырмасы

Мәтін

Медициналық орталыққа екі пациент келді:

Пациент А — 42 жастағы Айсұлу

- Созылмалы бүйрек ауруы бар
- Артериялық қысымы қалыпты
- Жұмыс істеуге қабілетті, күнделікті белсенді
- Үйде ем қабылдау мүмкіндігі бар

Зертхана нәтижесі:

- Креатинин — жоғары
- Зәр көлемі — төмен

Пациент В — 67 жастағы Жарас

- Жүрек-қантамыр жүйесінің қосымша аурулары бар
- Қан қысымы ауытқымалы
- Диализ орталығына келіп-кету мүмкіндігі — бар

Зертхана нәтижесі:

- Креатинин — өте жоғары
- Уытты заттар деңгейі — күрт көтерілген
- Сұйықтық жиналуы (ісіну) байқалады

1) Дәрігер екі диализ әдісін қарастырды:

- Перитонеальдық диализ
- Гемодиализ

Төмендегі кестеге әр пациентке қай әдіс тиімді екенін жазыңыз және 2 дәлел келтіріңіз.

Пациент	Ұсынылатын әдіс	Неге? (2 дәлел)
Айсұлу		
Жарас		

2) Диализ аппаратының сызбасын түсіндіру

Суретке қарап (оқулық 218–219 беттегі «жасанды бүйрек» схемасы), төмендегі сұрақтарға жауап бер:

- Қан қай жерден аппаратураға кіреді?
- Қандай бөлімде сүзу мембранасы орналасқан?
- Уытты заттар қай аймақта жиналады?
- Тазарған қан ағзаға қалай қайтады?

3) Перитонеальдық және гемодиализдің механизмін салыстыру

Кестені толтырыңыз:

Критерий	Перитонеальдық диализ	Гемодиализ
Сүзуорны		
Жүргізілетін орта		
Ұзақтығы		
Қандай жағдайда тиімді		

4) Шешім қабылдау

Егер пациент қысқы уақытта ауылда тұрып, диализ орталығына жолы қиын болса, қандай әдіс тиімді болар еді?

Жауапты 3 сөйлеммен жазыңыз.

Дескрипторлар:

- 1) Таңдауды кемінде екі дәлелмен негіздейді – 1 балл;
- 2) Қанның аппаратқа кіру нүктесін дұрыс анықтайды – 1 балл;
- 3) Сүзу мембранасының орналасқан бөлігін табады – 1 балл;
- 4) Уытты зат жиналатын аймақты дұрыс көрсетеді – 1 балл;
- 5) Тазарған қанның қайту жолын ғылыми тұрғыда түсіндіреді – 1 балл;
- 6) Қандай әдіс тиімді екенін дұрыс анықтайды – 1 балл;

«Су бөтелкесі» шкаласы

Төменгі деңгей

– Түсінуім аз, қосымша көмек керек

Орта деңгей

– Жартылай түсіндім, сұрақтарым бар

Жоғары деңгей

– Бәрін түсіндім, қолдана аламын

